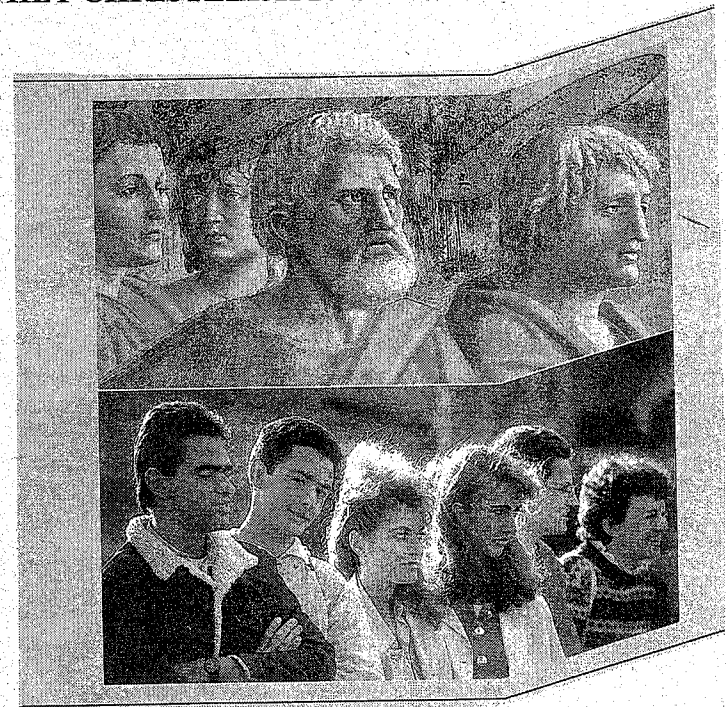

LUIGI GIUSSANI

**SPOREN VAN DE CHRISTELIJKE ERVARING :
HET CHRISTELIJK BESTAAN**

LITTERAE COMMUNIONIS

CAHIER 5

SPOREN VAN DE CHRISTELIJKE ERVARING

HET CHRISTELIJK BESTAAN

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

1. Roeping

2. Liefde

3. Universaliteit

Dit cahier is een uitgave van Litterae Communiois, tijdschrift van de beweging
Comunione e Liberazione. Redactieadres: Minister Beversstraat 40, 6042 BN Roermond.
April 2000

Voorwoord

Dit vierde deeltje sluit de reeks 'Sporen van de christelijke ervaring' af. Samen vormen de vier deeltjes de vertaling van het boekje "Tracce d'esperienza cristiana" (1960; 1972): een reeks aantekeningen en reflecties die de neerslag vormden van de levendige dialogen die Luigi Giussani met jongeren had, op school en daarbuiten.

Het eerste deel riep de vraag naar ons menszijn op, het tweede deel richtte de aandacht op die historische gebeurtenis die het alomvattende antwoord op onze diepste behoeften zegt te zijn: de God-Mens Jezus Christus. Het derde deel handelde over de gave van de Heilige Geest zonder welke de mens Christus niet kan begrijpen en die bepaalde vruchten voort heeft gebracht: de eenheid van de christelijke gemeenschap, de kerkelijke autoriteiten, het gebed en de sacramenten, de liturgie.

Dit laatste deel heeft als onderwerp *het christelijk bestaan*. Voor een christen staat zijn leven in dienst van het Geheel en vindt zijn betekenis in het feit dat het een roeping is, een opdracht. Wie het leven als roeping aanneemt, komt ertoe het met anderen te delen en creatief te worden: liefde. Dit engagement heeft universele dimensies: het wordt gekenmerkt door een onbegrensde openheid en een blik die zich niet aan een detail vasthecht, maar het in de horizon van het Geheel ziet.

De redactie

1. Roeping

Alleen in de zekerheid vindt de mens de kracht om te handelen. De gebeurtenis van de Geest heeft de kleinmoedigheid van de Apostelen overwonnen en hen tot het grootste, moedigste en levendigste avontuur geleid dat de geschiedenis van de menselijke geest kent.

"Gij alleen, Jahwe, geeft mij zekerheid" (Ps. 4,9). De ontdekking dat Christus het centrum van alles is delgt de angst en laat de mens het vermogen tot een omvattende relatie met alles om hem heen ervaren: "omnia vestra sunt, vos autem Christi, Christus autem Dei" [alles is van jullie, maar jullie zijn van Christus en Christus is van God] (1Kor. 3,22-23). Juister gezegd: deze nieuwe cultuur brengt een uiterst compacte opvatting van het leven met zich mee, een leven dat voortdurend geëngageerd is en zich aan geen enkele verantwoordelijkheid onttrekt. Een dergelijk engagement is een echte 'dienst' op elk ogenblik en in elk woord ("Of jullie dus eten of drinken", (1Kor. 10,31)): dienst aan het *Rijk der Hemelen*, d.w.z. aan het ontwerp van de kosmos waarvoor Christus het hoofd van de hele werkelijkheid is. Het leven van ieder mens heeft slechts in zoverre zin –dat wil zeggen: ze is slechts in zoverre- als zij in functie van Zijn Rijk staat. Deze functie is door het Ideaal zelf waardoor het mysterieuze samenspel van alles is vastgelegd voorzien: en ieder *bewustzijn* is pas een bewustzijn als het beseft dat het voor een opdracht is bestemd. Dit bewustzijn is de ontmoeting tussen God en de afzonderlijke mens –de gebeurtenis van de roeping.

De plek waar deze ontmoeting op volkomen wijze plaatsvindt is Christus zelf: de roeping van elke mens is een gebeurtenis die binnen de persoonlijke en mysterieuze werkelijkheid van Christus plaatsvindt: "...jullie zijn geroepen in Christus Jezus". Zich bewust worden van zijn roeping, het eigen leven in de hand te nemen door de oproep die van haar uitgaat te volgen, zijn bestaan zien als een dienst aan het geheel: hierop berust het levendige engagement van zijn eigen zijn waartoe de Geest van Christus iemand op heldere wijze verplicht terwijl Hij hem de kracht om te beginnen en de kracht om trouw te blijven geeft.

Op geen ander punt is de moderne levensopvatting zo ver van de Geest van Christus verwijderd. De huidige mentaliteit maakt gewoonlijk het persoonlijk nut, de natuurlijke neiging of het comfort van het individu tot het criterium met behulp waarvan men de toekomst beoordeelt. Of het nu gaat om de keuze voor een weg of voor een mens van wie men houdt, voor een beroep dat men later wil uitoefenen of voor een bepaalde studie –bij dit alles vormt doorgaans een specifiek nut of belang van het individu het laatste criterium. Dit is blijkbaar zo evident en vanzelfsprekend, dat een omverwerpen van deze logica ook in de ogen van vele goede mensen een inbreuk op het gezonde mensenverstand is, een dwaasheid of een overdrijving. Zowel opvoeders, die zich als christenen beschouwen, als ouders, die graag willen dat er ‘menselijk’ iets van hun kinderen terecht komt werpen dergelijke bezwaren op. De oordelen die ouders hun kinderen in privé of algemene situaties geven, hun adviezen voor een goed leven, hun vermaningen en kritische opmerkingen komen steeds voort uit een standpunt, waarin de liefde voor het geheel en de zorg om het Rijk Gods volledig ontbreken en waaruit de realiteit van Christus verbannen is. “Wat kan het geheel mij opleveren? Hoe kan ik uit het geheel het grootst mogelijke voordeel halen?” –dat zijn de criteria, die ten grondslag liggen aan een wijdverbreide visie en aan wat voor ‘gezond mensenverstand’ doorgaat.

De christelijke mentaliteit daarentegen draait die vragen om, zij spreekt ze tegen en smooit ze in de kiem. De christelijke mentaliteit maakt zich sterk voor het tegenovergestelde gebod: “Hoe kan ik met datgene wat ik ben het beste het geheel, het Rijk Gods, Christus dienen?”. Dit is het enige opvoedkundige criterium voor de menselijke persoonlijkheid die verlost is door het licht en de kracht van Christus’ Geest. De vroege jeugd is de enige levensfase waarin zich *gemakkelijk* en zeker de heldere en verstandige oprechtheid en de aanhoudende edelmoedigheid kunnen ontwikkelen, die de christelijke opvatting van het eigen bestaan eist.

De omvattende beschikbaarheid van heel zijn leven in dienst aan het geheel is van buitengewoon belang om te kunnen begrijpen *wat zijn persoonlijke roeping is*. Wat ik moet doen en wat ik moet zijn, d.w.z. mijn roeping, toont zich gewoonlijk niet als een duidelijk bevel, maar

veeleer als een aanmoediging, als een uitnodiging. De roeping, –dat wil zeggen: de betekenis en zin van mijn leven- toont zich veeleer in de vorm van een mogelijkheid die ik bespeur dan in een niet mis te verstane onvermijdelijkheid. Dit is nog meer waar naarmate de taak die volbracht moet worden fundamenteleer en belangrijker is. Het geweten, in zijn zuiverste en meest werkzame aspect, is de meest discrete aansporing: het is de inspiratie. Zo beslis ik over mijn persoonlijke gestalte door op positieve wijze de mogelijkheden hoe teer ze ook zijn aan te hangen.

2. Liefde

Het aannemen van het leven als roeping en functie in dienst van het Geheel definieert het bestaan als een omvattende bestemming om de Werkelijkheid, waaruit men oorspronkelijk voortkomt en waarvan men voortdurend afhangt, met anderen te delen; een omvattende bestemming om aan deze werkelijkheid deel te hebben door haar aan te nemen en zich aan haar te geven –als aan de wil van God, als aan Zijn Rijk. Voor wie het leven aanneemt als roeping wordt het bestaan *liefde*.

Wij komen de volgende voorbeelden tegen aan de oorsprong van het nieuwe menszijn dat door de Geest van Christus is verlost; zij vormen de beste tekens van de rijkdom en eenvoud van de liefde:

–“Ut sint consummati in unum” [opdat zij volmaakt één zijn] (Joh. 17,23).

–“Nogmaals: laat niemand mij beschouwen als een dwaas. Doen jullie het toch, dan moeten jullie mij ook het voorrecht van de nar gunnen en mij toestaan een beetje te roemen. Wat ik op dit stuk ga zeggen, is in dwaasheid gezegd, niet volgens de geest van de Heer. Als zovelen zich laten voorstaan op wereldse voorrechten, mag ik het ook. Jullie die zo verstandig zijn dulden graag de dwaasheid van anderen. Jullie verdragen het immers dat men jullie tiranniseert, dat men jullie uitzuigt en uitbuit, dat men jullie hooghartig behandelt en in het gezicht slaat. Tot mijn schande moet ik bekennen: *wij zijn hiervoor te*

zwak geweest. Maar als anderen het durven -nu komt de dwaasheid aan het woord- waag ik het ook. Zijn zij Hebreëen? Ik ook. Zijn zij Israëlieten? Ik ook. Zijn zij kinderen van Abraham? Ik ook. Zijn zij dienaren van Christus? Het lijkt waanzin, ik nog méér! Ik heb harder gezwegen, ik heb langer gevangen gezeten, ik had veel meer slagen te verduren en doodsgevaaren zonder tal. Vijfmaal kreeg ik van de Joden de veertig-min-één. Driemaal ben ik met stokken geslagen, éénmaal gestenigd. Driemaal heb ik schipbreuk geleden, eens een heel etmaal doorgebracht in volle zee. Altijd op reis, gevaren van rivieren en gevaren van rovers, gevaren van de kant van mijn eigen volk en van de heidenen, gevaren in de steden en in de woestijn, gevaren op zee, gevaren te midden van valse broeders, met zwoegen en tobben, veel slapeloze nachten, honger en dorst, vaak zonder eten, in koude en naaktheid. En afgezien van al het overige: dag in dag uit drukt mij de zorg voor al de gemeenten. Niemand is zwak of ik ben het ook. Niemand komt ten val of het grijpt mij in de ziel. Als er toch geroemd moet worden, zal ik roemen op mijn zwakheid. God, de Vader van onze Heer Jezus –gezegend is Hij in eeuwigheid!- weet dat ik niet lieg. Toen ik in Damascus was, liet de stadhouder van koning Arétas de stad bewaken om mij te vangen; en om aan zijn greep te ontsnappen moest ik in een mand worden neergelaten door een venster in de stadsmuur“ (2Kor. 11,16-33).

De eerste Apostelen zijn werkelijk hun meester *gevolgd*. Deze beschrijft Zijn wezen in de vergelijking van de goede herder beschrijft, waarin de liefde heel haar verlangen naar initiatieven, creativiteit en kracht manifesteert: “Wanneer iemand onder u honderd schapen heeft en er één van verliest, laat hij dan niet de negenenegentig anderen in de wildernis achter om op zoek te gaan naar het verlorene, totdat hij het vindt? En als hij het vindt legt hij het vol vreugde op zijn schouders, gaat naar huis, roept zijn vrienden en burens bij elkaar en zegt hun: Deel in mijn vreugde, want mijn schaap dat verloren was geraakt, heb ik gevonden” (Luc. 15,4-6).

3. Universaliteit

Het wezen van de christelijke handeling, d.w.z. het delen, stelt onomstotelijk voor zichzelf zijn eigen actieradius vast. En deze actieradius is onbegrensd. Wie zichzelf engageert in een echte ervaring van liefde opent zich voor het universum. Elke beperking die van binnenuit opgedrongen wordt aan de wijsheid van ons bestaan doodt de liefde. Want de liefde is geen natuurlijke neiging of gevoel noch een berekening en al helemaal geen project van onze intelligentie; veeleer is zij een deemoedig aanhangen van het Zijn, zo zoals het zich ons aanbiedt.

Daarom is het wezenlijke kenmerk en de toetssteen van het christelijk bestaan zijn onbegrensdde openheid, zijn *universaliteit*. Ook een werkelijk menselijk engagement moet zich noodzakelijkerwijs naar alle mensen uitspreiden, omdat de mensheid aan allen toebehoort; en de opmerkzaamheid voor de eigen menselijke ervaring beantwoordt zo lang niet aan de waarheid, als zij zich –ook al is het onbewust- van de ervaring van anderen afzondert. Echter de helderheid van een alomvattende blik op de dingen en de kracht om hieraan ook concreet te beantwoorden zijn eerder een geschenk dan een verworvenheid, eerder een ontmoeting dan een persoonlijke genialiteit. Beiden zijn vrucht van de Geest.

Op grond hiervan wordt ook duidelijk waarom het eerste optreden van de Apostelen na Pinksteren –de redevoering van Petrus voor de Joden- op niet mis te verstane en opzienbarende wijze getuigt van de overgave aan een ideaal dat geen grenzen kent.

De opdracht van de Heer –“Ga en verkondig het evangelie aan alle volkeren”- was door de gave van de Geest nog maar net een revolutionaire en concrete werkelijkheid geworden, toen voor de Kerk de eigenlijke rijpheid groeide: want men verlaat de kindheid en voelt zich volwassen op dat moment waarop men opbreekt naar het universele. Dat is het moment waarop zich een werkelijk menselijk gebaar verwezenlijkt, waarop een werk begint dat vruchtbaar is omdat het eindelijk haar oorspronkelijke dimensies terugkrijgt.

Alleen daar waar zich deze duidelijke openheid voor het universum herhaalt is er sprake van een werkelijk christelijk bestaan. Een dergelijke openheid verwezenlijkt zich niet in de oppervlakkige verachting of in het onmenselijke voorbijgaan aan de details, maar veeleer in de wijze waarop het detail geleefd wordt. Gezin of vriendschap, klas of school, studie of beroep – allen kunnen zij tot voorwerp van serieus engagement en echte toewijding worden; maar *het motief van het engagement* moet alle wensen en alle namen overstijgen en mag zich niet vasthechten aan een welbepaald detail, hoe hoogstaand ook. Iedereen kan gemakkelijk een smaak of een bepaalde reden vinden om zich met het kleine bereik dat hem omgeeft bezig te houden; maar elke beslissing die daarbovenuit geen ander motief kent is niets anders dan uitgesproken egoïsme of ongerechtvaardigde sentimentaliteit. Helaas versterkt de huidige mentaliteit nog eens, ook in de hoogdravende leugen van de door haar verkondigde algemene principes, het onvermogen om een in elk opzicht beperkte blik te overwinnen; een onvermogen dat al vrij spoedig in het geheel niet bij machte is om het detail trouw te blijven en daarom wordt dit detail dan ook ervaren als een gevangenis: benauwend en armzalig.

In tegenstelling hiermee vertegenwoordigt de zelfverzekerde vrijheid van een christelijk bestaan -met zijn waakzame afstand tot elk particularisme en met zijn bereidwilligheid tegenover elke echte nieuwheid- een zekere belofte en profetie van de komst van Gods Rijk:

“Zie de dagen komen –zo luidt de godsspraak van de Heer, Jahwe- dat ik honger breng in het land, geen honger naar brood, geen dorst naar water, maar honger en dorst om het woord van Jahwe te horen. Dan zullen zij zwerven van zee naar zee, dwalen van het noorden naar het oosten overal zoekend naar het woord van Jahwe, maar zij zullen het niet vinden. Op die dag zullen de bloeiende meisjes en de stralende jongemannen verkwijnen van dorst”.
(Amos, 8,11-13)